

<u>03.08.2017</u>	№	<u>12741/0/9-17</u>
<u>03.08.2017</u>	№	<u>262/0/8-17</u>
<u>03.08.2017</u>	№	<u>01-4255/17</u>
<u>03.08.2017</u>	№	<u>о/с - 466/17-вир</u>
<u>03.08.2017</u>	№	<u>1-8831/17</u>

Головам апеляційних судів

Головам місцевих судів

**Начальникам територіальних
управлінь Державної судової
адміністрації України**

У зв'язку з надходженням звернень голів судів щодо статусу суддів, призначених на посаду строком на п'ять років, повноваження яких припинилися, звертаємо увагу на таке.

Відповідно до пункту 1 частини п'ятої статті 126 Конституції України та статті 112 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в редакціях, які діяли до 30 вересня 2016 року, закінчення строку, на який суддю призначено, відносилось до підстави звільнення судді з посади.

30 вересня 2016 року набули чинності закони України від 2 червня 2016 року № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (далі – Закон № 1401-VIII) та № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402 – VIII). Чинне законодавство України такої підстави звільнення не містить.

Згідно з пунктом 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1401-VIII з дня набрання чинності цим Законом призначення, припинення повноважень та звільнення суддів здійснюється відповідно до Конституції України з урахуванням внесених цим Законом змін.

Вичерпний перелік підстав звільнення судді встановлений частиною шостою, а припинення повноважень судді – частиною сьомою статті 126 Конституції України.

Крім того, у Законі № 1402-VIII зазначається, що суддя може бути звільнений з посади виключно з підстав, визначених частиною шостою статті 126 Конституції України (частина перша статті 112), та що повноваження судді припиняються виключно з підстав, визначених частиною сьомою статті 126 Конституції України (частина перша статті 119).

Зазначені норми Конституції України та Закону № 1402-VIII слід тлумачити і застосовувати у системному зв'язку із іншими положеннями Конституції України, зокрема частиною першою та п'ятою статті 126, які

визначають, що незалежність і недоторканість судді гарантується Конституцією і законами України, а також те, що суддя обіймає посаду безстроково.

Однією зі складових гарантій незалежності суддів згідно із міжнародними стандартами у сфері судочинства, зокрема у пункті 51 Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи CM/Rec (2010)¹² вказано, що якщо суддю приймають на посаду на випробувальний або на фіксований термін, рішення про підтвердження чи продовження такого призначення має прийматися лише відповідно до пункту 44, щоб забезпечити цілковите дотримання принципу незалежності судової системи. У пункті ж 44 зазначено, що рішення, які стосуються добору та підвищення суддів по службі, мають ґрунтуватися на об'єктивних критеріях, які попередньо визначені законом чи компетентними органами влади. Прийняття таких рішень має базуватися на заслугах з урахуванням кваліфікації, умінь та потенціалу, необхідних для вирішення справ при застосуванні закону, зберігаючи повагу до людської гідності.

Зазначений особливий порядок продовження суддівської кар'єри судді, п'ятирічний строк повноважень якого закінчився, передбачає передусім безумовне висловлення бажання такого судді продовжити суддівську кар'єру у виді подання відповідної заяви.

Саме для дотримання цілковитого принципу незалежності судової системи, в тому числі ключового елементу незалежності суддів – принципу незмінюваності суддів, підпунктом 2 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України, передбачено, що повноваження суддів, призначених на посаду строком на п'ять років, припиняються із закінченням строку, на який їх було призначено. Такі судді можуть бути призначені на посаду судді в порядку, визначеному законом.

Реалізація цих конституційних положень знайшла своє закріплення зокрема у пункті 17 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII, який визначає, що повноваження суддів, призначених на посаду строком на п'ять років до набрання чинності цим Законом, припиняються із закінченням строку, на який їх було призначено.

Також відповідно до абзацу 6 пункту 13 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 21 грудня 2016 року № 1798-VIII «Про Вищу раду правосуддя» суддя, призначений на посаду строком на п'ять років до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», повноваження якого припинилися із закінченням строку, на який його було призначено, за результатами кваліфікаційного оцінювання може бути призначений на посаду за поданням Вищої ради правосуддя за умови підтвердження відповідності цій посаді згідно з підпунктами 2 та 4 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України.

Підпункти 2 та 4 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Основного Закону визначають, що повноваження суддів, призначених на посаду строком на п'ять років, припиняються із закінченням строку, на який їх було призначено. Такі судді можуть бути призначені на посаду судді в порядку, визначеному законом. Відповідність займаній посаді судді, якого призначено на

посаду строком на п'ять років до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», має бути оцінена в порядку, визначеному законом. Виявлення за результатами такого оцінювання невідповідності судді займаній посаді за критеріями компетентності, професійної етики або доброчесності чи відмова судді від такого оцінювання є підставою для звільнення судді з посади.

Правове регулювання процедури кваліфікаційного оцінювання суддів визначене статтями 83-88 Закону № 1402-VIII.

З огляду на зазначене, слід дійти висновку, що повноваження судді, призначеного на посаду строком на п'ять років, припиняються із закінченням строку, на який його було призначено, якщо суддя не реалізував своє право щодо призначення на посаду судді шляхом подання заяви до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про проведення кваліфікаційного оцінювання на підставі пункту 1 частини четвертої статті 83 Закону № 1402-VIII.

Голова Вищої ради правосуддя

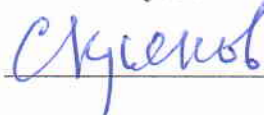
І.М. Бенедисюк

Голова Верховного Суду України

Я.М. Романюк

Голова Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України

С.Ю. Козьяков

Голова Ради суддів України

В.М. Сімоненко

Голова Державної судової
адміністрації України

З.В. Холоднюк